

Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inse-
rt ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravištvu sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

Laša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

«Naša Straža» izhaja v ponedeljek, sredo in
petek. Uredništvo in upravištvstvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se
more govoriti vsaki dan samo od 11. do
12. ure. Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštne proste.
Telefon interurban št. 113.

22 številka.

MARIBOR, dne 24 februarja 1926.

Letnik II.

Novi občinski zakon.

Ako bo sedanja koalicija radikalov in radičevcev
dala še tudi po sprejetju proračuna, potem je zelo
verjetno, da bomo letos dobili nov občinski zakon za
celo državo. V Beogradu se nam zatrjuje, da je komisija,
kateri je bila poverjena naloga, da predloži nov zakon-
ski načrt, svoj posel izvršila in da bo načrt kmalu pred-
ložen vladi v razpravo. Zato je potrebno, da se v naši
javnosti začne misliti in govoriti o pomenu občine v
ljudskem in državnem življenju ter zavzemati načelno
stališče napram vsem vprašanjem, ki se tičejo organi-
zacije občin.

Ta komisija ni bila tako sestavljena, da bi se mo-
glo upati na dober načrt, ki bi ustrezal današnjim po-
trebam, kakor jih stavi ljudstvo na občino. Večino so
imeli ljudje, ki so videli delovati samo občine z reakci-
onarnim občinskim redom. Druga pogrška je bila, da
sploh ni bilo člana, ki bi od blizu, v praksi poznal de-
lovanje občin.

V kolikor smo izvedeli ravno iz krogov te komisije,
se nam je bati trojnega: 1. da bo avtonomija občin zelo
prikrasjena; 2. da bodo občine še bolj kakor dosedaj,
najnižji urad za izvrševanje centralnih upravnih nalog
in da se bodo vsled tega 3. ustanovile občine z velikim
teritorialnim obsegom.

Da vlada v slovenskih občinah red, snaznost, briga
za pote, ceste in mostove, ki bodo kmalu v boljšem
stanju nego državne naprave, da se skrbi za ubožce, si-
rote, bolnike, to je posledica avtonomije slovenskih ob-
čin. Inicijativa v njih prihaja iz ljudstva, država je
samo za občinske zadeve, da jih uredi enotno, izdala
potrebne zakone, a ljudstvo vendar samo upravlja z za-
devami, ki so mu najbližje. Na Hrvatskem in Srbskem
prihaja vsa pobuda od zgoraj. Občine so organi države,
in občinski funkcionarji so de facto njeni uradniki.
Glavna naloga hrvatskih in srbskih občin je, da pri
vsakokratnih volitvah izvršijo vse, kar vlada od njih
zahteva. Saj je srbska občina celo po občinskem zakonu
raznašala državno pošto, dočim je pri nas občina
le vsled slabe interpretacije določil o prenešanem delo-
krogu postala sluga političnega, sodnijskega, davčnega
in v novejši dobi tudi vojaškega urada. Po novem za-
konskem načrtu bodo občine zgubile dober del svoje av-
tonomije tudi v tiskanem zakonu in tako postale za-
koniti organi državne oblasti. Posledica pa bo, da se bo
nezadovoljnost, ki že itak obstoji v naši državi, še sa-
mo povečala in da se bomo še hitreje bližali časom, ka-
teri bodo nevarni za red in mir v človeški družbi.

Slovinci smo imeli, če tudi ne idealno, vendar
najboljše organizirano občino v novi državi. Sedaj, ko
se izjednačujemo, bi normalen človek pričakoval, da se
bode vzel vsaj naš občinski red za podlago izjednačenja,
da bodo morale druge pokrajine k nam, kvišku. Zgodi
se ravno nasprotno, mi moramo doli, k slabemu. To je
neznosno!

Male občine niso taka nesreča, kakor to posebno
birokrati radi predstavljajo v javnosti. Velike občine
zahtevajo ti ljudje, da si občine lahko plačujejo tajni-
ke, zidajo lepo občinsko hišo, vzdržujejo zdravnik in
— potem smo precej pri kraju. Dosedanja praksa je
pokazala, da se da vse to doseči tudi na drug način ka-
kor pa po velikih občinah. Radi pa verjamemo biro-
kratom, da je za njih mnogo manj dela, ako se skrči
število občin.

Na vse naravne organizme nabija naša kratko-
vidna in nesposobna zakonodajna oblast tesne obroče,
ki ne dajo organizmom slobodnega raznaha. Za to se
tudi naše notranje državno življenje v nobenem pravcu
ne razvije normalno in pravilno. Zato povsod nezado-
voljnost, ker se narodne energije ne morejo nikjer slo-
bodno uveljaviti. Ta usoda se pripravlja tudi našim
občinam.

Politične beležke.

Nekaj o političnem položaju. V političnem življenju
v Beogradu je zavladalo zatišje. Do zaključka debate o
državnem proračunu je položaj RR utrjen in še oni
vedni lovci za političnimi senzacijami in novostmi ne
najdejo materiala za ustvarjanje kriz. Že nekoliko dni
se mudi v Beogradu radikalni Elija — stari Aca Stano-
jevič. Njegov prihod v Beograd se spravlja vedno v
stik s političnimi dogodki ter krizami, a tokrat se nič
ne govori in ne piše o kakem posebnem pomenu priho-
da Stanojeviča. Stanojevič sam izjavlja tokrat, da je
prišel v Beograd po zasebnih opravkih in je imel le par
posvetovanj z radikalnimi ministri. V političnih krogih
se veliko govori o nekakem medsebojnem prerivanju v
stranki Davidovičevih demokratov, kjer niso prilike
mirne in zadovoljive. Kosta Timotijević in Slavko Se-
čerov sta za zblizanje s samostojnimi demokrati. Voja
Veljković tudi prihaja na dan z nekimi separatistični-
mi poskusi. Ta proces vretja v demokratski stranki bo
še trajal nekaj časa. Kar se tiče šefa stranke Ljube Da-
vidoviča je njegovo držanje povsem pasivno. Doslej ni

pokazal Davidovič nobenega nagibanja na eno ali dru-
go stran kake frakcije.

Pribičević v Sarajevu. Zadnje nedeljo je zboroval
Pribičević v spremstvu svojega brata Valerijana in dr.
Krizmana v Sarajevu. Cel Pribičevićev govor je bil
usmerjen proti politiki »narodnega sporazuma«. Koj v
začetku svojega govora se je zaletel v Radiča, ki je na-
govarjal pred tedni v Sarajevu muslimane, naj stopijo
v hrvatske vrste. Pribičević je mnenja, da so muslima-
ni naš narod, da spadajo v edinstveno srbo-hrvatsko
nacijo, ne rabijo nobene upredelitve, ampak so samo
dobrodošli. Nadalje je krtačil g. Svetozar ministra Pav-
la Radiča, ki jemlje zemljo dobrovoljcem. Dotaknil se
je svojega zadnjega govora v narodni skupščini in pov-
daril, da so se takrat nekateri poslanci razburili radi
njegove ugotovitve, češ, da so sodelovali prečanski Srbi
in Hrvati pri delu za osvobojenje. Najbolj so se raz-
burili oni, ki bi radi, da smo mi osvobojeni narod. Jaz
(Pribičević) pravim, da mi nismo osvobojeni narod. Mi
smo narod, ki je hotel svobodo in se je tudi žrtvoval za
njo. Mi smo osvobojeni radi tega, ker smo to hoteli in
ne proti naši volji. On (Pribičević) spoštuje velike in
slavne borce na solunski fronti, a da ni bilo naših do-
brovoljcev, bi ne bilo srbskega dela te fronte. Te naše
države nikakor ni ustvaril le frontni vojak. Proti tej

trditvi se bunijo le oni, ki li radi nas naslikali pred ce-
lim svetom kot nekakšno kolonijo, katera je sedaj za-
sedena in katero se lahko izropa. Posebno je še nagla-
sil, da je ravno njegova zasluga, da je kapitulirala Ra-
dičevščina. Rekel je: »Ko so se vodila pogajanja z Ra-
dičem, tedaj me je obvestil Pašič, da se razgovarja in
sporočil: Nikar se ne bojte, bilo bi nemoralno ter ne-
pošteno, ako sklenemo nekak sporazum z radičevci
brez vas. Isto je zagotovil dr. Žerjavu, Savčiču in še
drugim samostojnim demokratom. Jaz (Pribičević)
sem mirno spremljal pogajanja med radikali ter radi-
čevci. Vedel sem, da smatra šef radikalov za nemoral-
no in nepošteno, skleniti sporazum brez nas. Na drugi
strani mi je bilo zopet znano, da je z nami nemogoče
skleniti sporazuma, ker mi nočemo sporazuma z iz-
dajicami. Pašič je rekel v klubu, da bi morali biti sa-
mostojni demokrati nekaka kontrola in rezerva radi-
kalov, a to nikakor ne odgovarja njihovemu tempera-
mentu, ker so oni borci v prvih vrstah.« Nato je še go-
voril o Štefanu Radiču, o državnem proračunu in o dru-
gih vprašanjih. Za Pribičevićem so še govorili drugi
samostojni demokrati in po končanih govorih je bil
Pribičević spremljan od svojih pristašev v hotel »Ev-
ropa«, kjer so mu priredili nacionalisti ovacije.

Za dobro proračunske razprave

so vsi spori in težave RR vlade odložene. Rešiti se mo-
rata še incidenta Radič—Maksimović in Radič—Stoja-
dinović, a vse to se smatra za notranjo vladno zadevo.

Skupščina hiti z razpravo

o proračunu. Predsednik skupščine je objavil sklep
klubovih načelnikov, da se bodo vršile seje tudi ob ne-
deljah — dopoldne in popoldne, da bo proračunska de-
bata čimprej zaključena. Računa se, da je za

proračun potrebno še 200 ur,

to bi bilo okroglo 25 dni.

Obisku Ace Stanojeviča in konferencam pri Paši-
ču se pripisuje velik pomen in se trdi, da je vse to v
zvezi s prizadevanjem, da se stabilizira današnja koa-
licija in se normalizirajo odnosi med strankami. Ker
merodajni krogi v tem trenutku nimajo pred seboj no-
benega težjega vprašanja, čutijo potrebo, da se doseže
popolno soglasje za nadaljnje delo vlade. S tem se

spravlja v zvezo tudi bivanje Ace Stanojeviča v Beo-
gradu. Konferiranje Marka Trifunoviča s Pašičem in
Vujičem in sestanek Pašiča z Živkovićem je v zvezi s
sporazumevanjem glede nadaljnjega dela narodne
skupščine, ki sedaj dovrši načelno razpravo o proraču-
nu in začne s podrobno razpravo. Kar se tiče načelne
debate, bo gotovo zbudil največje zanimanje govor dr.
Voje Veljkoviča, ki bo med drugim načel tudi vpra-
šanje zblizanja z Bolgarijo. Zato bo v podrobni raz-
pravi pri proračunu ministrstva zunanjih del to vpra-
šanje najbolj razmotrivano.

Pašič—Pribičević.

Pašič je v svojem klubu izjavil, da je o vseh po-
gajanjih z radičevci vedno obveščal Pribičevića v pri-
čakovanju lojalne opozicije. Samostojno demokratski
listi so to zanikali ter zatrjevali, kako bo Pribičević Pa-
šiča »razkrinkal.« Pribičević tega ni storil ne v skup-
ščini in ne na shodih.

Kaj hoče Radič?

V Zagrebu je začel izhajati tednik »Narodno dije-
lo«. Ta list se predvsem peča s kulturnimi vprašanji.
V političnem oziru se še ne vidi prav, kakšno smer
misli zavzeti. V zadnji številki je pa prav dobro ozna-
čil politično situacijo s sledečim naslovom: »Kaj hoče
Radič? — To, kar Beograd ne ve in kar tudi Zagreb ni
mogel prav zvedeti.« V tem članku se potem dokazuje,
da hoče postati Radič prav važna oseba v državi in na
Balkanu. Sedanja politika mu je samo sredstvo v do-
sego tega cilja.

V Beogradu res ne vedo, kaj Radič hoče. Zadnjič
so radikalni poslanci na seji svojega kluba o tem mno-
go razmotrivali in eden je trdil, da ima Radič štiri-
vrstno politiko: eno v vladi, drugo v skupščini, tretjo
med Srbi, četrto pa doma. Drugi je zopet Radiču očital,
da hodi na področje, ki je radikalno. Radikali namreč
delijo državo v strankarsko-politične sfere in jim je
najbolj neprijetno, če se Radič pojavi v krajih, kjer
obstoje organizacije radikalne stranke. Radič je na svo-
jih shodih in v raznih izjavah trdil, da ne pripozna teh
sfer in da velja pri agitaciji svobodna konkurenca. Naj
vsak agitira, kjer hoče in kdor se na posel najboljša
razume, bo tudi več dosegel.

Radič hoče na vsak način med srbske seljake. Ra-
dikali ga sicer zadržujejo, a je gotovo, da pride čas, ko
ga ne bodo mogli več držati. Doslej sicer še ni prišel
preko okolice Beograda. Svojo politiko je spremenil sa-
mo za to, da si odpre pot v Srbijo. Danes se naravnost
trudi, da bi radikale prekosil v vsem tem, kar Srbi ra-
di slišijo. Vidi se, kako Radič računa s skorajšnjim
razkolom v radikalni stranki ter se zanaša, da bo v
ugodnem času pritegnil na sebe precejšen del srbskih
kmetov ter potem začel s kako drugo politiko. Njegovi
udani pristaši pričakujejo od teh načrtov in nakle-
pov največje uspehe. Mnogo jih je, ki prepričevalno
potrjujejo, da Radič že ve, kaj dela.

Tem zaverovanim pristašem se zastoj dokazuje,
da od Radičeve nove politike Hrvati nimajo ničesar in
da radičevci v vladi poleg radikalov sploh ne pridejo
do besede. Na taka dokazovanja mnogi priznavajo, da
se ničesar ne doseže, da je še vse pri starem, pristav-
ljajo pa stereotipno, da Radič že ve kaj dela in da ima
njegova sedanja politika posebne namene in izglede
za bodočnost. Prej, ko je bil Radič republikanec in fe-
deralist, so v Zagrebu tudi mnogi priznali, da so nje-

gove zahteve, če že ne previsoke, pa vsaj stavljene na
neprimerne načine. Pri raznih Radičevih nastopih se
jim je dozdevalo, da ni vse v redu, a so se končno le
potolazili, da on kot vodja celega naroda že ve, kaj
dela. Točno je torej, da v Zagrebu niso vedeli in še da-
nes ne vedo, kaj prazaprav Radič hoče. Ne vedo, kaj
hoče, a kljub temu zaupajo vanj! To je nekaj čudnega
in v tem so radičevci enaki srbskim radikalom, ki tu-
di slepo zaupajo v Pašiča. Pri nas v Sloveniji je kaj ta-
kega nemogoče. Slovenci dobro vedo, kaj hočejo posa-
mezni politiki in se tudi po tem ravnaajo.

Radičevi privrženci se mnogo sklicujejo na razne
Radičeve opozicijske kretnje. Sami sebe in druge
tolažijo s tem, da se Radič trudi, pridobiti svoje vladne
zaveznike k demokraciji naziranj. Radič toliko
govori o seljaški demokraciji in sedaj čakajo njegovi
privrženci, da se bodo te demokracije navzeli tudi ra-
dikalni ministri. Doslej se to pričakovanje še ni ures-
ničilo. Radič še ni nobenega od svojih vladnih zavez-
nikov spreobrnil, ampak ravno nasprotno, parkrat je že
dal razumeti, da se je njegov seljaški minister nalezl
gosposkega duha.

O trgovskim ministru dr. Krajaču je pripovedo-
val po Dalmaciji, da je toliko oblegan od bankirjev in
druge gospode, da ne more vedno po seljaški misliti in
delati. Prejšnjega prometnega ministra Radojeviča je
močno hvalil, češ, da je pravi mož narodne seljaške
vlade, notranjega ministra Maksimoviča je prvotno tudi
hvalil, potem pa hudo grajal, napovedajoč mu padec
v štirih urah. Zgodilo se je pa, da je prometni minister
odletel, dočim notranji minister ignorira njegove gra-
je in pozive ter ostane. Lahko bi se naštel še več pri-
merov, da Radič svojim vladnim tovarišem ne more
vsiliti seljaške demokracije in da kar na slepo enega
hvali, drugega pa napada.

Vse njegove opozicijske geste v vladi nimajo
nobenega pravega smisla. Z nepremišljenimi besedami
spravlja vlado v nevarnost krize, kaki malenkosti se
posveti z največjo vnemo in z dolgimi govori. Ni še pa
dogodilo, da bi svoje seljaško mišljenje pokazal pri ob-
ravnavanju kakega važnega socialnega ali pa gospo-
darskega vprašanja. Pri zadnji agitacijski turneji po
Bosni in Dalmaciji je videl silno revščino, a za vse to
ni imel niti besede v vladi, ki naj bi bila narodna in
seljaška. Kar je doslej v vladi, v skupščini in pred
ljudstvom govoril, je prazno in dela vtis, da Radič
tudi sam ne ve, kaj hoče.

Po svetu.

Dvomljiva zmaga rumunske vladne stranke. Rumunska liberalna stranka je doživela z občinskimi volitvami, katere je razpisala samo iz vzroka, da preskusi svojo moč, precejšnjo razočaranje. Po dosedaj znanih rezultatih ni dosegla večine, katero je pričakovala. Opozicija je zmagala v mestnih občinah in osvojila si je tudi 30 odstotkov kmetskih občin. Vladno časopisje radi tega previdno molči o volitvah ter samo naglašja, da je opozicija pogorela, dasi je združila v svojih vrstah tudi komuniste in žide. Če se pomisli, kak pritisk je izvajala vlada in s kakimi sredstvi je dosegla na deželi večino, potem je razumljivo, da bi vladna stranka popolnoma propadla, če bi bile volitve svobodne. V mnogih občinah so zmagale tudi kompromisne liste, katere vlada kar samoumevno prištevja k svoji večini. Na vladno spremembo seveda potek volitev ne bo vplival, važen je pa za ojačitev opozicije, ki bo imela sedaj oporo v boju proti vladni skupini.

Grčija. Strah pred revolucijo se še v Grčiji ni poлегel. Artirani vodje opozicije, med njimi bivša ministra Kondilis in Papanastasia se nahajajo na otoku Thiras. Posebno sodišče, ki bo sodilo revolucionarje, je pričelo z zasliševanjem osumljencev ter vodi tudi v armadi preiskavo, ki je spravila na dan zanimive načrte revolucionarjev. Vodja vsega gibanja je bil polkovnik Plastiras, kateremu se je posrečilo pobegniti pred aretacijo ter se nahaja baje v Beogradu. Največ nad so stavili uporniki na Solun, kjer je vojaška posadka na njihovi strani ter jim je bila naklonjena tudi občina, ki je v rokah komunistov. Diktator Pangalos se je radi tega sam podal v Solun, do pomiri razburjene duhove. Meje napram Bolgariji je dal najstrožje zastražiti, ker se boji, da ne bi Plastiras organiziral iz Bolgarije oborožen vpad v Grčijo.

Gibanje Abd-el-Krimove vojske v Maroku. Francozi razglašajo, da je vladalo v zimskem času na marokanskem bojišču nekako tiho premirje, katerega so izrabili Francozi v to, da so podrgli svoji oblasti vsa plemena Kabilov, ki prebivajo na francoski coni. Po francoskih poročilih je ostalo Abd-el-Krimu zvestih le še 20.000 pušk. Abd-el-Krimova vojska je začela s spomladansko ofenzivo na več točkah.

Anglija v Egiptu. Nedavno dosežen sporazum med egipčansko opozicijsko stranko, katero vodi Zaglul paša, ki je znan kot izrazit sovražnik Anglije, in vladno skupino, da se uvede splošna in enaka volilna pravica, je zopet vznemiril Angleže. Že dolgo časa težko gledajo rovanje egipčanskih nacionalistov, dosedaj so jih krotili s podpihovanjem nasprotstva med vlado in opozicijo, katero tvorijo nacionalisti. Za Egipt Angležem ne bi bilo dosti mar, če ne bi mejil na Sueški prekop in Sudan. Sueški prekop je življenjskega pomena za Anglijo, ker le tako lahko vzdržuje svojo premoč v Indijskem in Tihem oceanu. Sudan je pa šele zadnje čase postal za Anglijo kolonija neprecenljive vrednosti. Dokler ga niso Angleži zasedli, se je razprostirala tukaj ogromna puščava. Z zaježitvijo Nila in namakanjem zemlje so Angleži v par letih spremenili prejšnjo puščavo v najrodovitnejša polja; velikanske bombazne plantaze se razprostirajo na obeh straneh Nila. Pred dobrim mesecem je bil pri Assuanu dovršen nov velikanski jez, ki je največji na svetu. S tem so dvignili gladino Nila zopet tako, da bo še velik del puščave spremenjen v rodovitno zemljo. S temi jezovi je sedaj mogoče regulirati vsakoletne poplave Nila v Egiptu. Kadar preti Nil s preveliko poplavo, je mogoče vodo zadržati za jezovi ter tako poplavo omejiti. Nasprotno pa je v slučaju, če poplava vsled suše deloma izostane, mogoče

jo umetno napraviti s tem, da se nabere za jezovi ogromna množina vode, katero potem naenkrat izpustijo. Za reguliranje poplav v Egiptu namerava Anglija sedaj zgraditi še v Abesiniji na toku modrega Nila ogromen jez ter napraviti umeten rezervoar za slučaj suše. — Ker so vse te naprave stale ogromne milijone in bo Anglija iz novo koloniziranih krajev imela ogromne dohodke, je razumljiva skrb Angležev, da ne postane Egipt preveč samostojen, ker bi se potem lahko polakomnil tudi Sudan.

Zopet reorganizacija boljševiškega militarizma. Za tekoče leto je dolžen v državnem proračunu za rusko boljševiško vojsko 600 milijonov rubljev. V zadnjih treh letih je bil povišan budget za vzdrževanje vojske trikratno. Izdatki za rusko armado pa so znatno večji, nego so označeni v proračunu. Vojaška službena doba, ki znaša v Rusiji 5 let, je bila sedaj indirektno povišana na 7 let potom obvezne vojaške predpriprave vseh državljanov v starosti od 14. do 21. leta. Ti vojaški pripravniki so v dobi vojaških vežb podvrženi vojaški disciplini. Z ustanovitvijo vojaških pripravnikov so zvišali sovjeti stalež vojaštva za 30 odstotkov. Istočasno so bile militarizirane vse šole, in sicer: osnovne, srednje in visoke. Pouk v teh šolah je razširjen potom predavanj o raznih vojaških strokah in ta pouk je obvezen za vse. Razven tega se bodo prirejale v poletnem času za učenje posebne vojaške vežbe. Nadalje nameravajo sovjeti militarizirati vse tovarne, vasi, mesta ter vse državne in zasebe urade. Kmalu bo podvrženo v Rusiji vojaškim dolžnostim ter obveznostim celotno prebivalstvo.

Iz Slovenije.

Pozor pred Vodnikovo družbo! Odkar je zletel Žerjav iz vlade, tuhta samo to, kako bi vgnezdil svojo stranko med dobro slovensko ljudstvo potom brezverskega in moralno pokvarjenega časopisja in knjig. Na deželo kar dežuje »Domovine« in »Jutra«. V zadnjem času pa so se lotili žerjavovci celo Mohorjeve družbe. Osnovni so takozvano Vodnikovo družbo, katere cilj in namen je: Priprosti slovenski narod zastrupljati z naprednim — recte: brezverskim in pohujšljivim čitvom. Žerjavova Vodnikova družba je na znotraj in na zunaj čisto tako organizirana, kakor Mohorjeva. Saj žerjavovci znajo le posnemati, a nikoli ne kaj izvirnega ustvariti. Naročnina za knjige Vodnikove družbe bo stala kakor pri Mohorjevi družbi — 20 D. Sedaj bodo dobili liberalni učitelji na deželi od SDS tajništva nalog, da nabirajo ude za to Žerjavovo družbo. Naše podeželske zaupnike prosimo, naj opozorijo naše ljudi na to novo družbo, ki hoče naši Mohorjevi družbi škodovati, našemu priprostu narodu pa vzeti vero in moralo. Članarina za knjige Mohorjeve družbe se plača v župnišču; članarino za Žerjavovo Vodnikovo družbo bo pobiralo po deželi liberalno učiteljstvo!

Kdor hoče vedeti, kako zna »Jutra«, ki je seveda krščansko in nikdar ne stori nič proti veri, obliči s pravo framasonsko gnojnico vse, kar stori kat. Cerkev za povzdigo morale, naj si prečita njegov pamflet v številki z dne 23. februarja t. l. o poslanici avstrijskih škofov. Človeku pride nehoti na misel zgodba o hudiču, ki je hotel ljudi slepiti, pa se je začel delati pobožnega in je šel celo za mežnarja, pa se mu ni posrečilo, ker svojega dolgega, hudičevega repa pač ni mogel skriti. Napredne dame bodo pa svoje 8 letne hčerke še seveda naprej po ulicah učile: »Tako moraš delati, kakor je v »Jutru«.

Vojaške vesti. Hočki rojak, pešadijski major v Beogradu g. Vladimir Vauhnik, je položil z odliko glavni ge-

priliko ž njim govoriti. Med drugim ga je tudi vprašal, kaj je na vesteh o italijansko-jugoslovanski zvezi proti Nemčiji. Minister Radič je odvrnil, da je vse to izmišljeno, kakor bo tudi najbrž izmišljena vest, da pripravljata Italija z Nemčijo kako zvezo za slučaj združitve z Avstrijo. Dunajski listi so Radiča zavračali, da je nereno govoril o celi stvari. Na vesteh o italijansko-jugoslovanski zvezi mora biti nekaj resnice, dočim o pripravljanju kake zveze med Nemčijo in Italijo še nikdar ni bilo slišati in bo to najbrž samo plod Radičeve fantazije.

Za garancijski pakt ali vojaško pogodbo med Italijo in našo državo je vedno več predznakov. Da hoče Italija našo državo kolikor mogoče trdno pritegniti nase in seveda tudi izkoristiti, je stara stvar. Italija zasleduje posebne cilje na Balkanu in v srednji Evropi in rabi pri tem Jugoslavijo. V Beogradu pa mislijo, da je boljše biti z Italijo, pa najsibo za katerokoli smer in zadevo, kot da bi bila Italija proti nam. Spor med Italijo in Nemčijo radi Brennerja, ki je tako nenadoma izbruhnil, je gotovo umetno insceniran v prilog vojaške pogodbe med Italijo in Jugoslavijo. Italijani so hoteli Beogradu pokazati na eni strani nemško agresivnost, na drugi pa svoje protinemško stališče, da bi v Jugoslaviji vzkliła nada, na italijansko pomoč glede Koroške z slučaju združitve Avstrije z Nemčijo. V Beogradu Italijo drugače presoja, kot jo presoja Slovenci in Hrvati in tako bo mogoče jugoslovanska javnost kmalu presenečena z vojaško pogodbo med našo državo in Italijo. Naivneži in lahkoverneži bodo sicer trdili, da bo imela ta pogodba v bodočnosti dobre sadove ali pa, da se bo našemu življu v Italiji vsled tesnejše zveze med obema državama boljše godilo. Na tako zatrevanje je treba odgovoriti le s tem, da se našim rojakom v Italiji pri vseh dosedanjih zvezah in pogodbah vedno slabše godi in da se od fašizma ne da nič dobrega pričakovati, najmanj pa pravica za narodno manjšino.

neralštadni izpit za definitivni sprejem v generalštabni kor ter postal pravi generalštabni major. V kratkem odide za načelnika štaba k diviziji.

Iz Slivnice pri Mariboru. Dopisnik »Jutra« se je radi dopisa v »Naši Strazi« strašno razkokodakal, seveda na način, kakoršen je pač v Jutrovi deželi v navadi. Ker se pa tudi na mene obrača, da bi se pobrigal za zboljšanje gmočnega položaja poštarice, mu moram pojasniti, da ni pri nas običaj, da se preko »Jutra« ali dične »Domovine« obrača posameznik na poslanca za posredovanje. Jaz sem za gđ. poštarico vsaj toliko storil, kakor g. dopisnik »Jutra«. Dosedaj nisem niti minister pošte, niti kak vladin eksponent, torej za plače poštaric neodgovoren. Sicer pa upam, da njej g. dopisnik od svoje boljše plače sam kaj odstopi. Izjavljam, da sem pripravljen, dati gđ. večjo plačo, kakor jo ima pri pošti, da ne boste rekli, da sem slab človek, namreč če stopi pri meni v službo, a poštarice za enkrat ne rabim. Če slučajno kaj hočete od mene, prosim, da se osebno na mene obrnete, ker navadno ne čitam »Jutra« in me zato morajo drugi opozarjati na Vaše želje. — Falež.

Zanimivo predavanje v Konjicah. V nedeljo, dne 28. februarja 1926 bo v našem Društvenem domu prav zanimivo predavanje. Predaval bo g. dr. Jehart o svojem potovanju po Arabski puščavi in po Mezopotamiji, to je po onih krajih, ki so znameniti vsled svoje zgodovine. V teh krajih se je dogajalo, o čemer nam poroča sv. pismo starega zakona. Predavanje bodo spremljale zelo zanimive slike. V Mariboru je to predavanje napolnilo veliko dvorano v Zadrugi gospodarski banki. — Pričakujemo, da bo isto tudi v Konjicah.

Požar uničil gospodarsko poslopje. Od Marije Reke poročajo: Na Mali Reki prebiva veleposestnik Jurij Medved. V soboto zvečer krog sedme ure je izbruhnil pri Medvedovih iz doslej še nepojasnjenega vzroka ogenj, ki je uničil gospodarsko poslopje. Gorelo je celo noč, škoda je ogromna, a zavarovalnina le malenkostna!

Kaj takega se zgodi malokdaj. Iz Ponikve ob juž. žel. poročajo: Globok vtis na tukajšnjo župnijo je napravila nagla smrt posestnika Antona Grosek iz Dobovca. Dne 19. t. m. je pomagal nositi k pogrebu rajno užitkarico Katarino Gračner iz Slatine. Nekako sredi pota, ko je ponovno vzpel krsto na ramo, je sam, zadet od srčne kapi, padel izpod krste na tla ter v par minutah umrl. Mrtvega so ga prepeljali na njegov dom in preteklo nedeljo je bil pokopan ob veliki udeležbi ljudstva. Umrl je med opravljanjem telesnega dela usmiljenja, vsled česar trdno upamo, da mu je bil Bog usmiljen sodnik!

Romanje v Lurd. Kakor smo že javili, se morajo lurski romarji prijaviti do 1. marca t. l. stolnemu župnemu uradu v Ljubljani. Na razna vprašanja glede potnih listov in vizuma bomo dali pravočasno zadovoljiva pojasnila. Vsekakor bo potni list za jugoslovanske romarje skupen. Namen romanja: Pokloniti se hočemo Lurški Materi božji in ponesli bomo slovensko »Zlato knjigo« presv. Srcu Jezusovemu posvečenih družin v Paray le Monial. Vožnja: Ljubljana, Milen, Rivijera (raj Evrope), Lurd, Paray le Monial, Lyon. Cene: II. razred 3600 din., III. razred 2600 din.

Uprava »Našega doma« v Mariboru sporoča, glede na nekatere reklamacije, da z vso vestnostjo in točnostjo odpošilja list na naslove, kakor so bili sporočeni in je za to ne zadene nobena krivda, ako nekateri naročniki lista ne dobijo v redu, ali pa, da se jim sploh ne dostavi. Prosimo, da se nam vse take nerednosti takoj javijo, da jih bomo mogli sporočiti na merodajno mesto.

Novi naročniki »Našega doma« se še vedno sprejemajo, ker je bila tiskana 1. in 2. številka tekočega letnika nalašč zanje v večji nakladi, tako, da lahko dobe celoten letnik. Opozorjamo pa, da se število te naklade vsak dan manjša in kdor želi dobiti še celoten letnik »Našega doma«, naj pohiti z naročilom. Nove naročnike sprejema Uprava »Našega doma« v Mariboru, Aleksandrova cesta 6-I. Celoten letnik »Našega doma« stane 20 D.

Razglas mariborskega davčnega okrajnega oblastva. V smislu člena 204 fin. zakona za leto 1924-25 Ur. l. štev. 140 ex 1924 se objavlja, da je priredba občne pridobnine za priredbeno dobo 1926-27 dovršena. 15 dnevni rok za vpogled v odmerne izkaze, se določa za čas od 2. do vstevšega 16. marca 1926. Odmerni izkazi so razgrnjeni na vpogled pri pristojnih županstvih v čigar okolišu je obratovališče odnosno pri mestnem magistratu, pri pristojnih davčnih uradih ter pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru soba št. 75. Vpogled je dovoljen izključno le davčnim zavezancem in njihovim izkazanim pooblaščencom. Predpis pridobnine onih zavezancev, ki v 15 dneh po preteku navedenega roka za vpogled v odmerne izkaze, toraj do vstevšega 31. marca 1926 ne vložijo priziva pri podpisnem davčnem oblastvu, postane pravnoveljavnen.

Dnevne novice.

Rade Pašič in davki. Vse prečanske pokrajine ječijo pod davčnim bremenom. Ni obrti in stroke, od katere davčne oblasti ne bi zahtevale ogromnih, skoro nemogočih davkov. Vsa podjelnost je radi tega pri nas nemogoča in že obstoječa industrija, obrt in poljedelstvo pa propada od dne do dne ter se zakopava v dolgove. Tem značilnejše je za današnji čas, da eden najbogatejših ljudi v naši državi, Rade Pašič, ni plačal od ustanovitve Jugoslavije do danes niti pare davka. Inšpektor ministrstva trgovine dr. Dragiša Stojadinović se je sprl z Rade Pašičem in objavil v beograjskem listu »Novosti« članek, v katerem razkriva to Radino davčno afero ter pravi med drugim: »Za gospoda Rade Pašiča ni danes zakona, ki bi ga

Vojne pogodbe.

Predsedniku francoske vlade je pisal pred nekaj tedni maršal Foch, da se Francija ne more zanašati na svoje zaveznike. Maršal je v svojem pismu na kratko označil odnose Francije do posameznih držav. Najprej je trdil, da medvojne zaveznitve ni več in tako Anglija ali pa Italija ni več zaveznica Francije. Po vojni je Francija imela več pogodb s starimi in novimi državami, a tudi tem potem ni prišlo do pravega zaveznitva. Poljska, Rumunija in Češka so dobivale od Francije mnogo pomoči, a tudi s temi državami ni pravega zaveznitva. Maršal poudarja, da zlasti glede Rumunije, češ, da ima ta država svoje posebne interese, ki se ne dajo vezati s francoskimi in da bi tudi brez tega njeno zaveznitvo ne pomenilo dosti radi neurejenih notranjih razmer. Jugoslavija bi bila sicer dober zaveznik, a z njo še doslej ni prišlo do prave zavezniske pogodbe. Maršal da tudi razumeti, da zaveznitvo, ki se dobiva potom velikih posojil in podpor, ni kaj prida. Sicer pa Francija tudi ni v stanju, dati podpore in bo morala začeti terjati, kar je doslej izdala raznim državam.

V celoti maršalovo pismo ni bilo nikjer objavljeno. Njegova vsebina se je v glavnih točkah zvedela povodom razprave francoske vlade. Namen in pomen maršalovega pisma je dvojen: Francija je v velikih finančnih zadregah in maršal je hotel opozoriti vladu, da je doslej izdajala preveč denarja in da naj v bodoče opreznije deli podpore in posojila. Končno je pa maršal pisal še o francoski osamljenosti vsled tega, ker se je toliko pisalo o zunanjepolitičnih naklepih Italije.

Pred par meseci so že začele širiti vesti, da si Italija išče zaveznike. Trdilo se je, da se pripravlja med Italijo in našo državo posebna pogodba za slučaj združenja Nemčije z Avstrijo. Ko je bil v Mariboru minister Stjepan Radič, je imel poročevalec »Grazer Volksblatta«

spomnil na dolžnosti napram državi. Javno pred vsem svetom je »zaradil« ogromne svote, kupoval je hiše, nakit, menjal avtomobile in nihče se ni našel, ki bi ga vprašal, odkod ima denar, ali so njegovi posli v skladu z državnimi zakoni? Kaka je ta pravica, da davčni uradi davijo davkoplačevalce ter jim odvzemajo njihov celoleten zaslužek, dočim na drugi strani gospod Rade ne daje državi niti pare samo radi tega, ker je iz ugledne familije. Na beograjskem davčnem uradu se lahko prepriča vsak, da dolguje g. Rade Pašić državi na davkih okrog 30 milijonov dinarjev. Pri nas ne plačujejo davkov starci nad 60 let, vojači in kaznjenci. Rade Pašić ni eno ne drugo, pa je vendar oproščen vseh davkov. Po zakonu bi pripadla ovaditelju tretina svote, katero mora obdavčeni plačati. Dr. Stojadinović bi dobil tako nagrado 10 milijonov dinarjev, katere se pa on odreka v korist revnih dijakom in invalidom. — Odkritja dr. Stojadinovića so povzročila nova razburejenja v radikalni stranki. Dr. Stojadinović je zet Ljube Jovanovića, drugega šefa radikalne stranke in najnevarnejšega Pašičevega konkurenta. Tako je boj med Rade Pašićem in dr. Stojadinovićem pravzaprav boj med obema starima radikalnima levima, ki se že dolgo borita za premoč v stranki. Afera, katero je odkril dr. Stojadinović, je nevarno orožje proti Pašiću in mogoče mu bo vsled splošne ogorčenosti nad prevelikimi davki izpodkopala ugled, radi katerega se je do danes prizanašalo njegovemu nadebnemu sinu.

Gospodarstvo na železnih cestah. Naše železnice rabijo dnevno 800—900 vagonov premoga. Premog kupuje država povečini od privatnih podjetij, zlasti od Trboveljske družbe, dočim jemlje od državnih rudnikov dnevno le 270 vagonov, dasi producirajo ti dnevno nad 500 vagonov premoga. Ker privatna podjetja ne kupujejo veliko premoga iz državnih rudnikov, roma po večini preostanek v razne depote, kjer se je sedaj nagromadilo okrog 6000 vagonov premoga. Delo se v državnih rudnikih vsled tako ogromnih rezerv ne rentira in delavci se potem odpuščajjo. Posl. Pušenjak je svojčas ostro bičal te razmere zlasti z ozirom na državni rudnik v Velenju, ki bi lahko kril s svojo produkcijo velik del količine, katero porabijo železnice v Sloveniji. Država podpira tuje, večinoma inozemske kapitalistične družbe, svoja podjetja pa tira s tako gospodarsko politiko v propast. Sedaj se vršijo v Beogradu v ministrstvu za šume in rude razne ankete in posvetovanja, kako bi se sanirale državna rudarska podjetja. Vse ankete ne bodo nič pomagale, če država ne bo postala odjemalec lastnih podjetij.

Arhimandrit Leontije Ninković. Znani prijatelj cerkvenega zedinjenja med pravoslavni in srbi, vseučilišni profesor dr. Zivojin Perić, je objavil v »Poročilu« o lanskem ljubljanskem kongresu za študij vzhodnega bogoslovja krasen članek »Jedan Bog, jedna Crkva«. Z zlostjo ugotavlja, da njegova pravoslavna cerkev ne more vršiti svojega poslanstva, ker ni katoliška, temveč je narodna in podrejena državi. O papežu govori s takim spoštovanjem in navdušenjem, kakor najbolj goreč katoličan. Kako žalostne so razmere med srbi, pa nam jasno kaže beograjsko »Vreme« z dne 4. t. m. Arhimandrit (opat) srbskega najlepšega samostana Dečani, ki je en sam umetniški spomenik, je Leontije Ninković. Od države dobiva 3000 din. mesečne podpore ta samostan v velikanskem premoženju, ki mu ga je dal srbski kralj Stefan Dečanski (kateri ga je tudi zezidal). Ta arhimandrit je med službo božjo na glas psoval v cerkvi nekatere svoje vernike. Ko je šel s kadičnico po cerkvi, da bi kadil in blagoslavljal, je nekatere vernike ošteval z nesramnimi izrazi, svoje politične nasprotnike pa je izganjal iz cerkve. Kako slaboten je vpliv višje srbske duhovščine in patrijarha, kaže dejstvo, da se verniki in bližja pravoslavna duhovščina niso obrnili na svojega škofa in patrijarha, temveč so naprosili radikalnega poslanca Simonovića, da je vložil dne 3. t. m. v tej zadevi interpelacijo na ministra ver. Slovensko svobodnomiselno časopisje se zadnjič tako priljubljuje pravoslavnim ne iz ljubezni do pravoslavne vere, temveč zato, ker ve, da je pravoslavje tako slabotno, da ne more uveljaviti krščanskih načel. Ker pa so se začeli med pravoslavni srbi oglašati glasovi, da se naj srbi čim bolj naslonijo na katoličane, skuša zanesti med pravoslavne mrznijo do katoličanov. S tem, da se zavzema zato, da bi brez verni Slovenci in Hrvati prestopali v pravoslavje, hoče doseči, da bi ti odpadniki zanesli med Srbe še več verske brezbriznosti in da bi širili med njimi sovraštvo do katoličanstva. Toda srbska pravoslavna cerkev se je znala obvarovati cela stoletja mogočnih in nasilnih Tunkov, zato lahko upamo, da ne bo nasedla na lim tudi slovenskim in hrvaškim svobodnomislecem.

Glasilo kat. češkega srednješolskega dijaštva »Jitro« ima 3094 redno plačujočih naročnikov iz dijaških, 1039 iz nedijaških vrst, torej skupaj 4133 naročnikov. Slovensko kat. srednješolsko dijaštvo pa je brez svojega tiskalnega glasila, hrvaška »Luč« pa, ki je imela l. 1913 samo na mariborski gimnaziji 43 naročnikov, se po ujedinenju več ne čita, čeravno se zdaj poučuje srbohrvaščina. Prej so Slovenci hrvaščino razumeli, sedaj pa ne.

Bogoslovci na Čehoslovaškem. V letošnjem šolskem letu je v bogoslovnih semeniščih čehoslovaške republike 479 bogoslovcev. Med njimi jih je 59 grškokatoliških. Po narodnosti je Čehov 133, Slovakov 96, Rusinov 52, Rus 1, Nemcev 150, Madžarov 47. Vsi Nemci znajo tudi češki. Razveseljivo je, da število v zadnjih letih stalno narašča. Seveda je še število Čehov in Slovakov mnogo premajhno. Če ne bi radi češki svobodnomisleci, da bi imeli Nemci med duhovščino na Češkem v kratkem večino, bodo morali delati na to, da se čim več dijakov posveti duhovskemu stanu. A tukaj seveda neha tista svobodnomiselna narodnost, ki hoče dati vse »za nacijo«.

Nove Osram-žarnice. Osram donša na trg novo električno žarnico, koja odgovarja zahtevam za normalizira-

nje. Ta žarnica se dobavlja samo v eni in to vrlo ukusni obliki hruške, ki bode v kratkem času do sedaj rabljeno obliko hruške in krogle izpodbila. Najvažnejša je v novi Osram žarnici nova patentirana zaščiteni spiralna žica stalne oblike, s kojo se doseže znatno večje izločevanje svetlosti, kakor je to bilo mogoče pri dosedanjih žarnicah s spiralno žico. Iz tega razloga bi se nova žarnica morala samo matirana uporabljati. Pri razdelbi luči prednjači nova Osram-žarnica žarnicam s kovno nitjo. Nove Osram-žarnice se bodo začasno izdelovale v tipih 15, 25 in 40 vatov. Dalnja dva tipa, namreč 60 in 100 vatov se bodo dale čez nekoliko časa v promet. Do sedaj so se žarnice označale v Hefnerovih svečah, pri novih Osram-žarnicah se označuje poraba v watih. Za uporabitelja znači ta prednost v toliko, da se točno zna višina porabe struje, kar pri sedanjih žarnicah za porabitelja ni bilo razvidno.

Borza (Avala). Zürich zaključni: Beograd 9.125, Pariz 18.62, London 25.27, Newyork 519.50, Milano 20.87, Prag 15.375, Wien 73.12, Budapest 0.727, Berlin 123.70, Brüssel 23.62, Madrid 73.15, Amsterdam 208.12, Varšava 63.50, Bukarest 2.23 in pol, Sofija 3.70, Atene 7.50. Zageb, devize: Pariz 203.55 do 205.55, London 276.21 do 277.41, Newyork 56.72 in pol do 57.02 in pol, Wien 7.997 do 8.037, Praga 168.13 do 169.13, Berlin 1352.50 do 1356.50, Milano 228.07 do 229.27, Zürich 1093.75 do 1097.75.

»Čas«, znanstvena revija Leonove družbe, je izšel, št. 3—4. Cela številka je posvečena spominu dr. Janeza Ev. Kreka in obsega tudi razprave, ki se nanašajo na njegovo delovanje. Vsebina je: Dr. Aleš Ušeničnik: Dr. Jan. Ev. Krek sociolog. Fr. Šuklje: Jan. Ev. Krek v parlamentu. Iv. Dolenc: Razvoj jugoslovanske misli pri Kreku. Dr. A. Snoj: Krek razlagavec sv. pisma. Jernej Pavlin: Nekaj malenkosti o dr. Kreku, profesorju. Pričujoča številka je velike vrednosti za spoznavanje Krekovega življenja in delovanja, ker so pisci vseh razprav dobro poznali dr. Kreka. Dr. Ušeničnik nam sijajno in jasno razlaga Krekovo socialno mišljenje ter delovanje. Krekove nazore o uredbi države, o ustavi, o strankah, o ločitvi cerkve in države, o revoluciji, skratka o vsem, kar se tiče države; dalje nam kaže Krekovo naziranje o socialnem vprašanju in vse, kar spada v to stroko. V drugi razpravi nam Fr. Šuklje zanimivo opisuje Krekovo delovanje v kranjskem deželnem zboru. Zanimivo je brati, kako je bilo razmerje med dr. Krekom in dr. Šušteršičem. Sploh je pa ta članek brez dvoma velike važnosti, ker ga je spisal mož, ki je mnogo občeval z dr. Krekom in se tudi z njim boril v parlamentu. Kaže nam, kako spoštovanje so imeli tudi Nemci do Kreka, ko navaja nekega priznanega nemškega politika Grahmayerja, ki se je jako pohvalno izrazil o dr. Kreku. V tretji razpravi, ki je dokaj obširna, najdemo opisano skoro vso Krekovo življenje. Jugoslovanska misel ga je spremljala celo življenje, sicer ne vedno popolnoma enaka, a vendar je imel vedno pred seboj združitev vseh južnih Slovanov v eni državi. Razprava nam slika dr. Kreka kot 10 letnega dečka, ki razklada svojim součencem v ljudski šoli ob zemljevidu, »kako velika država bi bila to, če bi se združili Slovenci, Hrvati in Srbi v eno državo«, pa kot zrelega moža, ko izreče svojo oporoko: »Vi vsi, ki ste seme . . .«. Dr. Snojev spis nam kaže Kreka kot pravega moža iz naroda, ki zna pisati za ljudstvo. Zadnja razprava obsega izvečke iz Krekovih predavanj v ljubljanskem semenišču. — »Čas« bi moral imeti vsak slovenski izobraženec, ker je to edina slov. znanstvena revija. Je dvomesečnik in stane le 60 D. Vsaka številka ima navadno 96 strani.

Iz Maribora.

Obletnica smrti monsig. dr. Antona Medveda. V petek, dne 26. t. m., je obletnica smrti našega vsesplošno priljubljenega dr. Antona Medveda. V stolnici v Mariboru bo zato v petek ob 7. uri slovesen Requiem. Splošno pričakujemo, da bo ob priliki obletnice odbor za spomenik na njegovem grobu stopil pred javnost s svojim načrtom in začel zbirati doneske za spomenik.

Visok obisk v livarni zvonov inž. J. & H. Bühl v Mariboru. Pretekli četrtek, dne 18. t. m., je livarno zvonov inž. J. & H. Bühl v Mariboru počastil s svojim obiskom beograjski nadškof P. Rafael Rodič. Visoki cerkveni knez se je zelo zanimal za izdelke te tovarne, zlasti za cerkvene zvonove, in si je dal natančno obrazložiti istih s strani akustične konstrukcije in napravo, kako dognati leguro kovin. Ogledal si je tudi že izgotovljene zvonove in izrekel svoje prepričanje, da so ti zvonovi vredni priporočila. V kovinskem oddelku si je visoki cerkveni dostojanstvenik ogledal način izdelovanja posode iz aluminija in je izrazil svoje začudenje nad tem, kako je možno spremeniti v tako kratkem času surovino v izgotovljeno blago. Poln pohvale o tem, kar je videl, je ljudomili cerkveni knez zapustil tovarno z željo, da bi se podjetje tudi v bodoče dobro razvijalo.

Samomor pred glavnim kolodvorom v Mariboru. V nedeljo je vzbujala pozornost na kolodvoru neznana, precej elegantno oblečena tujka, ki je cel predpoldan sedela na klopi pred kolodvorom ter strmela nekam v zrak, ne meneč se za ljudi, ki so hodili mimo nje ter zvedavo gledali njeno precej nerazumljivo obnašanje. Popoldan se je nenadoma vzdramila iz letargičnega stanja ter vprašala neko priprosto ženo, ki je prisledla poleg nje na klop, kje je v bližini kaka lekarna. Odšla je nato v lekarno na Aleksandrovi cesti ter se kmalu vrnila nazaj na klop pred kolodvorom z malo steklenico, v katerih se običajno dobe zdravila. Nekaj časa je obupno strmela proti vходу v kolodvorsko poslopje, na to pa z odločno kretnjo pristavila steklenico k ustom ter izpila smrtonosno tekočino do dna. Nihče tega ni opazil in šele, ko je začela vsled krčev omahovati, je

zbudila pozornost ljudi in nekateri so se že norčevali, češ, ta se ga je pa nalezla. Ko se je v silnem krču zgrudila s klopi, je pristopil neki železničar, hoteč jo dvigniti ter pri tem opazil, da ji smrdi iz ust lizol. Takoj so obvestili rešilno postajo o samomoru, okrog zadržane tujke se je pa zgrnila cela množica. V silnih krčih se je zvijala na tleh, in iz ust so prihajali nerazumljivi, pridrušeni kriki. Naposled je prišel rešilni voz, toda žrtev se je branila z poslednjimi močmi, da bi jo dvignili v voz, menda vedoč, da jo prepeljejo v bolnico, kjer ji bodo skušali na vsak način rešiti življenje, s katerim je ona pravkar že obračunala. V bolnici so ji takoj izprali želodec in je njeno stanje sedaj že izboljšano, dasi so notranji organi od lizola zelo trpeli. V Mariboru je nihče ni poznal, iz vsebine ročne torbice, kjer je imela nekaj denarja in listek s svojim imenom, so dognali ime; zove se Angela Sperber in pripeljala se je iz Ljubljane. Kaj jo je gnalo v smrt, še ni znano.

Razne nesreče. Včeraj se je ponesrečila v Mariborski tekstilni tovarni v Melju delavka Ivanka Horvat. Vsled neprevidnosti jo je zgrabil stroj, pri katerem je bila zaposlena za roko ter jo zmečkal v zapestju. V tovarni so ji napravili zasilno obvezo, nakar je sama odšla v bolnico. — V Rušah se je težko poškodovalec Franc Koščak. Po čudnem slučaju mu je padlo vozno kolo na hrbtnico ter ga tako udarilo, da je obležal na tleh. Obveščen je bil rešilni oddelek mariborske požarne brambе, ki ga je prepeljal v bolnico.

Knjige Družbe sv. Mohorja si v Mariboru razven pri župnijskih uradih tudi lahko naročijo v Tiskarni sv. Cirila, Koroška cesta 5 in v njeni podružnici, Aleksandrova cesta 6. Kdor si še knjig ni naročil, naj to stori kmalu; naročnina se sprejema le do 5. marca.

Muzejsko društvo ima svoj letni občni zbor v nedeljo, dne 28. februarja, ob 10. uri dopoldne v čitalnici tukajšnje študijske knjižnice. Na dnevnem redu je poleg poročila o društvenem delovanju tudi volitev novega odbora.

Preselitev. Krekova posojilnica se z dne 1. marca 1926 preseli iz Koroške ceste 1 v svoje poslovne prostore Meljska cesta 10, kjer bo vsak dan poslovala.

Nepotrebno alarmiranje požarne brambе. V ponedeljek popoldan je bila mariborska požarna bramba avizirana, da na Pobrežju gori. Ognjegasci so se odpeljali takoj na mesto požara z avtomobilno brizgalno, toda izkazalo se je, da je dim izviral od požiganja grmovja, ne pa od požara. Dobro bi bilo, da bi okoliško prebivalstvo mariborsko požarno brambo o požiganju grmovja itd. poprej obvestilo, da bi se tako prihranili nepotrebni izdatki in napor.

Vojnim invalidom in vdovam v vednost. Izvršni odbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani je na svoji seji dne 17. t. m. razrešil predsednika podružnice UVI v Mariboru g. Antona Krepeka vseh poslov. Vodstvo podružnice je poverjeno do izrednega občnega zbora tovarišem Goležu, Pravdiču in Frasu. Člani podružnice se pozivajo, da se v svojih invalidskih zadevah odslej obračajo na zgoraj imenovane tovariše, odnosno direktno na podružniško pisarno med uradnimi urami vsak dan od 2. do 3. ure popoldne in ob nedeljah ter praznikih od 9. do 12. ure dopoldne na Rotovškem trgu 6 I.

Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Studencih pri Mariboru. V nedeljo, dne 28. t. m., se vrši predavanje in sicer popoldan po blagoslovu ob pol štirih v društvenih prostorih. Vsi udje so prisrčno prošeni, da se udeležijo in pripeljejo še druge tovariše seboj. Dvignite se vsaj Vi dobro misleči možje in pomagajte s pridno udeležbo in s sodelovanjem pri društvu, ki ima namen in željo, duha in srce izobraziti in dvigniti moralno stanje v naših Studencih. Alkohol že itak preveč kraljuje pri nas in povzroča moralno in socialno bedo. Saj imamo že okoli 25 gostiln, v katerih se usužnjujejo delavci. In vedno nove koncesije dajejo oblasti prosilec za gostilne. Ali se zavedajo oblasti odgovornosti, ki jo imajo pred Bogom in človeško družbo? Koliko gorja, bede, kregov povzroča alkohol v družinah, v občinah!

V vednost železniškim upokojencem in vdovam. Podružnica društva železniških upokojencev v Mariboru obvešča tem potem svoje člane, da se vrši v nedeljo, dne 7. marca t. l. v kazinski dvorani I. nadstropje, shod železniških upokojencev in upokojenk. Začetek je točno ob 14. uri popoldne. Na shod se uljudno vabijo vsi člani.

Mariborsko gledališče. Danes, sredo, dne 24. februarja: »Grofica Marica«, Izv. Premijera. — Četrtek, dne 25. februarja: »Hlapec Jernej in njegova pravica«, ab D (kuponi).

Kalmanova opereta »Grofica Marica« na mariborskem odru. V sredo, dne 24. t. m., ob 20. uri, vprizori mariborsko gledališče enega največjih sodobnih operetnih sla-gerjev: »Grofica Marica«. Za popularnost in neverjetno privlačnost te operete jamči dejstvo, da še ni bilo operete, ki bi jo kakor »Grofica Marica« v enem inistem gledališču vprizorili preko 700krat pri vedno polni hiši. Ta redek jubilej more doživeti le delo, ki — v tem slučaju kot opereta — vsestransko zadovoljuje. Tudi na našem odru obeta biti »Grofica Marica« nad vse privlačen operetni komad, kajti uprava se ni ustrašila gmotnih stroškov (novi razkošni moderni in nacionalni kostumi, nove dekoracije), tako da bo »Marica« zanimiva tudi s te strani. Posebno bo zanimala tudi koreografija; v tej opereti bomo namreč prvič videli na našem odru čisto moderne ples. Režira operetni režiser Kurt Bachmann kot gost, dirigira g. L. Hercog. Naslovna vloga je v rokah gđc. Lubejeve, njen partner bo g. Bratuš. Dalje bodo nastopili še v večjih vlogah gđc. Kovačičeva in gg. Harastovič in Urvalek.

Motoklub Maribor. Pod tem imenom se je ustanovilo društvo, ki ima namen, gojiti in razširjevati zanimanje športa z motornimi kolesi. Z delom se je že pričelo in bode program prireditve tekočega leta v

kratkem razglašen. Prijave in pojasnila sprejema klubovo vodstvo v Mariboru, Aleksandrova cesta 19.

Zopetni popravek policijskega komisarijata z ozirom na beležko, objavljeno v »Naši Straži« od 17. februarja 1926 št. 19, na 3. strani v 1. stolpcu pod zaglavjem »Križa v mariborski požarni brambli«, blagovolite v smislu člena 26 in nadaljnjih zakonov o tisku, posebno glede trditve: »Vzrok: Ker je policijski komisariat sporazumno z velikim županom prepovedal izvedbo programa na sobotni pustni prireditvi požarne bramble.« »Nato je odbor spremenil program, a tudi tega policija sporazumno z velikim županom ni odobrila.« »Mi vemo, da ni policijski komisariat glavni krivec glede prepovedi. Poznamo osebo, ki je imela pri tej stvari glavno besedo«, objaviti sledeči popravek: Ni res, da bi se bili izvedbi prvotnega in spremenjenega programa prepovedali po policijskem komisarijatu sporazumno z velikim županom. V smislu gledališkega reda od 25. novembra 1850, drž. zak. št. 454, izdaja dovolila za posamezne predstave v mestu Mariboru policijski komisariat, zoper njegovo odločbo se mora stranka pritožiti na velikega župana. Postopanje tedaj ni sporazumno, temveč instančno, posle, ki spadajo v njiju pristojnost, opravljata v smislu zakona o občni upravi tako predstojnik policijskega komisarijata, kakor tudi veliki župan samostalno in ob osebni odgovornosti. Zategadelj pa tudi ne more biti govora o krivcu, ko gre za izvrševanje uradne dolžnosti po pristojnih upravnih organih, ločenih med seboj po instancah in samostalni odgovornosti. — Vodja policijskega komisarijata, policijski nadsvetnik: Keršovan.

LISTEK.

Mali svet naših očelov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.
Prevod iz italijanščine.

111
Ovčarski pes se je moral preveč potiti in sopihati za svojimi tovariši, da bi imel potem še veselje govoriti o bradi. Pedraglio in odvetnik, ki sta šla počasi kvišku, sta videla sovražnika, da je došel do grebena pri Marijini bukvi, kjer se je nekoliko oddahnil in izginil.

Velika, stara bukev je nosila na svojem deblu Marijino sliko; ko je deblo razpadlo, je to čast prepustilo mali kapelici. Bila je kakor kaka prva straža velikega gozda Boglie. Bila je vojak, ki je stal na malem sedlu grebena ter čuval strmo pobočje, jezero in hribce Valsolde. Častitljiva vojska ogromnih bukev je stala zbrana v drugi mirni kotlini med strminami Colmaregia, položnimi grebeni Nave, skalnatim podnožjem Denti di Vecchia ali Canne d' Organo, in med drugim sedlom Piano Biscagno, med Colmaregio in Sasso Grande, ki je na meji globine Val Colla od Lugana do Cadra. Med Marijino bukvo in med gozdom ob robu grebena se razprostira gola, s travo porastla trata. Begunca sta preudarjala vse možnosti. Po kateri poti naj gresta? Ali naj poiščeta stezo pod bukvijo, o kateri je govoril njim naklonjeni stražnik, ali naj vstopita v gozd? Ne, skozi gozd ni bilo varno, radi one divjačine, ki je šla malo preje v njega. V gozdu je za ped visoko suhega listja. Nemogoče bi bilo, da bi šla skozi, ne da bi opozorila nase vse vohunske pse, ki stikajo tod okoli. In od blizu jim preobleka nič ne pomaga. Ali naj gresta po stezi? Pod bukvijo jih je več. Katera je prava? Pedraglio je preklinjal Franca, zakaj ni šel z njima. V tem je opazoval odvetnik Colmaregio, na katero se lahko dospe, ne da bi bilo treba iti skozi gozd. Dvakrat je bil že na Colmaregii, na ponosnem, strmem, s travo porastlim vrhom Boglie, po katerem gre ravno čez sredo meja. Vedel je, da od tam lahko gresta v švicarsko vas Bré. Sklenil je, da poizkusita to pot. Na pobočju, ki se vzpenja od Marijine bukve proti Calmaregii, nista videla nikogar. Vrh so zakrivali oblaki.

Nekoliko korakov pred bukvijo ju je zajela megla, ki se je privlekla od enega pobočja in se hitro razprostirala po drugem, mrzla in gosta megla, ki jo je »Bog poslal«, je rekel V. Nista videla niti pet korakov pred seboj. In tako se je zgodilo, da se je Pedraglio ob bukvi skoraj zadel ob nekega finančnega stražnika.

Bil je eden od štirih. Imel je nalogo, da čuva golo trato med pobočjem gore in gozdom. Ko je zagledal malega človeka z velikim klobukom, je rekel: »Na Boglio, gospod?« Odtvetnik je hitro vrgel košaro proč. Stražnik v resnici ni končal svojega stavka, obstal je za trenutek z odprtimi usti in nato vzkliknil: »Kako?« Odtvetnik ni pričakoval drugega. »Takol« je rekel mirno. In z obema rokama ga je prijel za prsa, ter ga sunil s pestjo tako močno v trebuh, da se je stražnik zvalil po travi in dvignil noge kvišku. Pedraglio je hitro priskočil in mu iztrgal puško. »Če boš kričal, pes, ter bom spekel«, mu je rekel. Kako naj bi kričal? Če ga je V. sunil v trebuh, potem četrto ure ne bo mogel niti zadihati. In

res je ležal človek kot mrtev in je bil zadovoljen, da je mogel zastokati »ojoj, ojoj!«

»Saj ni nič, saj ni nič«, mu je rekel V. z običajno, šaljivo ravnodušnostjo. »To so udarci, ki vam bodo dobro deli. Boste videli. Sedaj pa se postavite lepo na noge in pojdite z nami na Colmaregio. Boste videli, kako bo lepo šlo. Tegale nalašč nisem uporabil.« In pokazal mu je ključ. »O kakšna pest!« je stokal stražnik. »O kakšna silna pest!«

»Pot navzgor je precej težka«, je nadaljeval odvetnik in vzel puško iz Pedraglievih rok. Toda midva vas bova z dovoljenjem porivala s to stvarjo. Potem boste šli z nami v Bré. Puško vam bova nesla midva. Vi pa nama boste nesli zato to košarico. Vam je prav? Hajd, pojdimo!

Nesrečniku se ni posrečilo, da bi stopil na noge. Tu ga pa nista smela pustiti, ker je bila nevarnost, da bi začel kričati na pomoč.

»Tepec!« je rekel Pedraglio. »Preveč si ga!« V. je odgovoril, da mu je dal prav ženski sunek, vrnil je prijatelju puško, zagrabil stražnika za ovratnik uniforme, ga postavil na noge in mu ukazal, naj si naloži košaro na rame. »Naprej, zaspanec!« je rekel. »Naprej, lenuh!«

Naprej skozi gosto in mrzlo meglo, naprej, naprej. Pobočje je silno strmo, treba je velikega truda, da se zastavi noga med čopi mehke trave, drsi jim, delajo z nogami in rokami, a nič ne de, naprej, naprej, za svobodo. Naprej skozi gosto meglo, kot duhovi nevidni. Naprej neprava Marjana, nato stražnik, ki sopiha in stoka pod težo košare, nato nepravi gospod Giacomo, ki mu obljublja lepe razglede in ga suva s puško. Puška dela čudeže. V pol uri dospe vsi trije do grebena, ki gre navzdol do Bré, par korakov pod vrhom. Tedaj sedejo na travo in na vrat na noge zdrčijo navzdol. Začne deževati, megla se razprši, in tam doli ob vznožju zagledajo rdečkaste nizke gozdove. Prvi je sfrčal tja častitljivi cilindar gospoda Giacoma, ki ga je zagnal navzdol Pedraglio, z vzklikom: »Živijo Italija!«, dočim je vlekel stražnika za roko seboj. V Bré je Pedraglio sprožil puško, nakar je vsa vas prihitela skupaj. Razdelil je med može »anesone tridno« in med dekleta »pol unčee«. Prosil je župnika, če sme obesiti v cerkvi »to pošast od suknje«, v znak prejete milosti, je sedel k mizi, da bi jedel s stražnikom skupaj, rekel župniku, naj pridiga stražniku odpuščanje sunkov, ki jih je dobil v trebuh. Nato mu je prebral iz redovniške pesnitve kitico, ki se je končala takole:

»In pater Laternon je v tem oziru menil,
da tudi on prepričanje je izpremenil.«

Če se je izpremenil pater Laternone, mu je dokazoval, se lahko izpremeni tudi on. Prigovarjal mu je, naj desertira ter mu med splošnim smehom in ploskanjem slekel uniformo in nataknil »pošast od suknje«. Edino odvetnik se ni smejal. »In ubogi Maironi?« si je mislil.

(Dalje prihodnjič.)

Mamice največja sreča
Je zdrava in živahna deca;
In če se prehlade kedaj
Takoj jim skuha »BUDDHA« čaj!

Zastopnika iščemo v vsakem kraju. Pripravno za vsakogar.
Potreben kapital 100 din. Lep zaslužek. Ponudbe pod
»Poštanski zaslužek« na: Propaganda reklamna druž-
ba z o. z., Ljubljana, Šelenburgova ulica 7 II. 60

S kapitalom 30—50.000 D vstopi gospodična v kako
dobrodošlo podjetje kot družabnica. Ponudbe na
upravo. 67 3—1

Surovo maslo, čajno in za kuhanje, v večjih množinah
kupiše Nabavljajna zadruga drž. uslužbencev v Ma-
riboru, Stolna ulica 5. 68

Najbolje in najvameje naložite svoj denar pri

OKRAJNI POSOJILNICI V LJUTOMERU

ki obrestuje hranilne vloge navadne po 6%, večje in va-
zane po dogovoru tudi višje. Sprejema hranilne knjige
drugih denarnih zavodov kot gotovino ter izvršuje vse na-
kazila. — Tekoči računi.

Širite „Našo Stražo“!

1926

LEIPZIGER MESSE

Lipski pomladni velesejem 1926: od 28. februarja do 6. marca
tehnični velesejem do 10. marca

15.000 razstavljalcev in 200.000 kupcev iz
celega sveta se snide na lipskem velesejmu,
koji jim nudi popolni pregled kupčijskega
položaja in omogoča skrajno ugodne
trgovske zaključke

Zahlevajte zanimive velesejemске tiskovine od

MESSAMTFÜR DIE MUSTERMESSEN IN LEIPZIG

ali od njenega častn. zastopnika

W. STROHBACH, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 19.

BELI TEDEN

(krasna dekoracija)

se prične od 13. do 28. februarja 1926 v novi
veliki trgovini

TRGOVSKI DOM

(preje »Hotel Stadt Wien«)

Cene bodo znatno znižane.

Priporočila se

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za poljske križe

si mnogi želijo Kristusove podobe (korpuse).
Da ustreže ljudem, jih je oskrbela Tiskarna
sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po slede-
čih cenah: 65 cm veliki po 550 din., 75 cm
veliki po 600 din., 80 cm veliki po 700 in
800 din., 90 cm veliki po 800 din., 100 cm
veliki po 950 din. in po 1280 din., 120 cm
veliki po 1700 din.

Stenski križi

iz leseno podobo (korpuse) stanejo: Velikost
80 cm po 42 in 77 din., 25 cm po 55 in 90
din., 30 cm po 77 in 100 din., 35 cm po 96
in 115 din., 40 cm po 140 din.

Stenski križi

iz kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih
po 4, 12, 18 in 24 din.

Stoječi križi

iz kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih
in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 din.
Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se toplo
priporoča, da si vsak, kdor križa potrebuje,
tate kupi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

ARGUS je naš najboljši domači obveščevalni zavod
ARGUS ima v vseh mestih zanesljive poverjenike
ARGUS daje obvestila o vsem, posebno pa o sta-
nju denarnih zavodov, trgovsko-industrij-
skih podvzetjih in zasebnih oseb
ARGUS-ove informacije so vedno točne, izčrpne
in hitre
ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ulica 17,
Beograd
ARGUS-ov telefon: 6-23, brzojavni naslov: Argus.